

TOEKOMST VAN DE BOUW

Niet alleen de komst van nieuwe materialen en productieprocessen heeft steeds meer impact op de bouwsector. De veranderende manier van wonen, leren, werken, recreëren en verplaatsen stelt andere eisen stellen aan gebouwen. In het algemeen zullen gebouwen geschikt moeten zijn voor verschillende functies, bijvoorbeeld door het creëren van flexibele ruimtes, maar zeker ook door de toepassing van slimme (deels open) domotica. Bezit en gebruik verschuiven meer en meer naar het service/abonnementsmodel. Hiermee zal men bij ontwerp en bouw terdege rekening moeten houden. Connectiviteit en duurzaamheid zijn de nieuwe standaard. Door de toenemende kans op cybercriminaliteit is het noodzakelijk gebouwen voor energie, beveiliging en connectiviteit redundant uit te voeren zodat ze ook 'off the grid' kunnen functioneren

Het wordt maatschappelijk gezien steeds minder geaccepteerd om 'te bouwen voor de leegstand'. Nu de meeste 'sexy' leegstaande projecten wel opnieuw zijn ontwikkeld, ligt de uitdaging bij het rendabel maken van de overige leegstand. De nadruk zal liggen op flexibele inzet. Pop-up concepten zijn een blijvend verschijnsel waaraan een groeiende behoefte bestaat. Het in steeds wisselende interdisciplinaire teams samenwerken op zowel fysieke als virtuele werkplekken zal de behoefte aan multifunctionele – op het transportnetwerk en de cloud aangesloten - ruimtes doen toenemen.

Door de digitalisering van veel werk daalt de vraag naar grote voor eenzijdig werk ingerichte kantoorgebouwen. Een deel van deze gebouwen (in grote steden) krijgt een nieuwe functie voor verticale landbouw, en nieuwe vormen van (VR) recreatie.

De komst van onder andere lichte en zeer sterke supermaterialen en 3 D- en 4D-prints zal nieuwe, tot nu toe onmogelijk geachte (tijdelijke) constructies mogelijk maken.

Naast maatwerk in woongemeenschappen en de behoefte aan luxueuze woningen, zet ook de trend naar kleiner en flexibeler wonen door. Dat vraagt om nog meer maatwerk. Oude winkelcentra in historische binnensteden veranderen in belevingscentra met kijken, beleven en ontmoeten als belangrijkste functies. Renoveren en zelfs terugbrengen in originele staat, verduurzamen en (digitaal) upgraden van panden zal specialistisch werk met zich meebrengen.